

Sygn. akt VUa 2/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Jacek Wilga (spr.)

Sędziowie: SSO Krzysztof Główczyński

SSR del. Anna Jabłońska - Socha

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014 roku **w Legnicy**

na rozprawie

sprawy z odwołania C. J.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 12 listopada 2013 roku **sygn. akt** IV U 162/13

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Legnicy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Wydział IV po rozpoznaniu w dniu 12 listopada 2013r. w Legnicy sprawy z odwołania C. J. przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. Oddziałowi Regionalnemu we W. Placówce Terenowej w L. od decyzji z dnia 26 marca 2013r., znak: (...) o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej zmienił decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. Oddziału Regionalnego we W. Placówki Terenowej w L. z dnia 26 marca 2013r., znak: (...)w ten sposób, że uznał zdarzenie z dnia 16 stycznia 2013 r., jakiemu uległ ubezpieczony C. J. za wypadek przy pracy rolniczej i przyznał jednorazowe odszkodowanie w kwocie 8.450 zł (osiem tysięcy czterysta pięćdziesiąt złotych) odpowiadające 13 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Kwestią sporną w rozpatrywanej sprawie było rozstrzygnięcie w oparciu o art. 11 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U.2013.1403 j.t.) czy zdarzenie jakiemu uległ ubezpieczony w dniu 16 stycznia 2013 r. może zostać uznane za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu niniejszej ustawy.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony prowadzi gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni 14,63 ha o profilu roślinnym w miejscowości G.. Ponadto ma sad owocowy z którego owoce przeznacza na sprzedaż i potrzeby własne. Z przeprowadzonej zimą selekcji konarów drzew owocowych odpady przeznacza na potrzeby gospodarstwa związane z

ogrzaniem gospodarstwa domowego. W dniu zdarzenia udał się pod wiatę gdzie ma składowisko drzewa na rozpałkę i w drodze powrotnej do kotłowni mieszkania poślizgnął się na śniegu i złamał rękę.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do jednorazowego odszkodowania, ponieważ odwołujący się w chwili zdarzenia nie wykonywał czynności na rzecz gospodarstwa rolnego tylko na potrzeby gospodarstwa domowego, które nie jest związane z gospodarstwem rolnym. Skarżący niósł drewno na opał do pieca C.O. w celu ogrzania budynku mieszkalnego. Natomiast Sąd uznał, iż działanie poszkodowanego w dniu wypadku należy uznać za zwykłe czynności wykonywane w gospodarstwie domowym służące do zaspokojenia potrzeb życiowych i pozostające w związku czasowym, przyczynowym i funkcjonalnym z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, iż w sprawie należy uwzględnić, że zdarzenie nastąpiło w okresie zimowym, w godzinach popołudniowych, podczas przygotowywania opału na potrzeby gospodarstwa domowego, czyli podczas czynności służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych, socjalnych i bytowych w postaci ogrzania pomieszczeń mieszkalnych ubezpieczonego rolnika. W ocenie Sądu Rejonowego nie należy zawężać pojęcia wypadku przy pracy rolniczej. Sąd I instancji powołując się na orzecznictwo wskazał, iż wypadek przy pracy rolniczej winien pozostawać w związku z wykonywaniem czynności, które służą prowadzeniu działalności rolniczej lub pozostają w związku czasowym, przyczynowym lub funkcjonalnym z jej wykonywaniem, także poza terenem gospodarstwa rolnego. Zgodnie zaś z art.11 ust.1 pkt 1 cytowanej ustawy za wypadek przy pracy rolniczej może być uznane zdarzenie które nastąpiło na terenie gospodarstwa domowego związanego z gospodarstwem rolnym, które ubezpieczony prowadzi, przy czynnościach wykonywanych zwykle w tym gospodarstwie, a więc także i tych, które służą zaspokajaniu potrzeb życiowych do których należy zaliczyć potrzeby bytowe i socjalne.

Organ rentowy pismem z dnia 16 grudnia 2013 r. wniósł apelację od powyższego wyroku zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie art.11 ust. 1 pkt. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników polegające na przyznaniu wnioskodawcy jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej w kwocie 8. 450 zł odpowiadające 13 % uszczerbku na zdrowiu, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelujący podnosił, iż cytowane przez Sąd I instancji wyroki odnoszą się do starego stanu prawnego sprzed nowelizacji dokonanej 02 kwietnia 2004 r.. Do czasu nowelizacji ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wystarczyło wykazanie, iż zdarzenie nastąpiło na terenie gospodarstwa domowego związanego z gospodarstwem rolnym, które rolnik prowadzi lub w którym stale pracuje, przy czynnościach wykonywanych zwykle w tym gospodarstwie domowym, a więc także i tych, które służą do zaspokojenia potrzeb życiowych. Natomiast po nowelizacji art.11ust.1 dokonanej w 2004 r. dla uznania zdarzenia za wypadek przy pracy rolniczej konieczny jest związek tego zdarzenia z prowadzoną działalnością rolniczą. W przedmiotowej sprawie wypadek, który miał miejsce 16 stycznia 2013 r. zdarzył się na terenie gospodarstwa domowego lecz nie pozostawał w związku z pracą rolniczą. Nie może być zatem uznany za wypadek przy pracy rolniczej.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz obciążenie przeciwnika kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazał, iż w ramach normalnej, racjonalnej gospodarki rolnej spalał w piecu budynku mieszkalnego wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego gałęzie z prowadzonego przez siebie w ramach gospodarstwa rolnego sadu. Zdaniem wnioskodawcy spalanie przez niego gałęzi pozostaje w związku z prowadzoną przez niego działalnością rolniczą.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd w pełni podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji. Bezspornym w sprawie jest fakt, iż ubezpieczony w dniu 16 stycznia 2013 r. w godzinach popołudniowych na terenie swojej posesji, na odcinku pomiędzy wiatą a kotłownią znajdującą się pod mieszkaniem w piwnicy, niosąc drewno na opał do swojego budynku mieszkalnego poślizgnął się na śniegu i doznał złamania szyjki kości ramiennej kończyny prawej. Kwestią sporną wymagającą oceny było ustalenie czy zdarzenie to można uznać za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu art.11 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd I instancji zakwalifikował powyższe zdarzenie jako

wypadek przy pracy rolniczej, natomiast apelujący nie zgodził się z tym stanowiskiem wykazując, iż dla uznania danego zdarzenia za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników po nowelizacji dokonanej w 2004 r. konieczny jest związek tego zdarzenia z prowadzoną przez ubezpieczonego działalnością rolniczą, którego w niniejszej sprawie brak.

Przepis powyższy definiuje wypadek przy pracy rolniczej jako nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo pozostających w związku z wykonywaniem tych czynności:

- 1) na terenie gospodarstwa rolnego, które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, albo na terenie gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z tym gospodarstwem rolnym lub
- 2) w drodze ubezpieczonego z mieszkania do gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, albo w drodze powrotnej, lub
- 3) podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo w związku z wykonywaniem tych czynności, lub
- 4) w drodze do miejsca wykonywania czynności, o których mowa w pkt 3, albo w drodze powrotnej.

Istotną kwestią w przytoczonej definicji dla uznania danego zdarzenia za wypadek przy pracy rolniczej jest czasowy, przyczynowy lub funkcjonalny (celowy) związek wypadku z prowadzoną przez ubezpieczonego działalnością rolniczą. Nie ma przy tym znaczenia, czy wydarzył się na terenie gospodarstwa, czy poza nim. Zdarzenie to może przy tym wystąpić zarówno w czasie wykonywania czynności mających charakter pracy rolniczej, jak i w związku z ich wykonywaniem, to znaczy także w ramach podjętych przez rolnika czynności przygotowawczych i organizacyjnych oraz czynności następczych, prowadzących do zakończenia pracy rolniczej. Jeśli w konkretnej sytuacji wypadek zaistniał na terenie gospodarstwa rolnego nie pozostaje w związku z pracą rolniczą, nie jest on wypadkiem przy pracy rolniczej. (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2012 r., III UK 9/12, LEX nr 1380828).

W rozpatrywanej sprawie Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca nie wykazał związku spornego zdarzenia z prowadzoną działalnością rolniczą. Jak wynika z wyjaśnień ubezpieczonego przeprowadzał on selekcję drzew rok wcześniej w styczniu, prześwietlając konary drzew i przeznaczając na rozpałkę odpady, które gromadził pod wiatą. W dniu wypadku przebywając na terenie swojej posesji udał się pod wiatę, aby przynieść zgromadzone tam drewno celem ogrzania budynku mieszkalnego, poślizgnął się na śniegu i doznał złamania ręki. Gdyby wypadek zdarzył się podczas prześwietlania sadu to można by uznać, iż nastąpił podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej. Natomiast w sytuacji gdy to drewno było składowane pod wiatą i po jakimś czasie przeznaczone na ogrzanie mieszkania to należy uznać, iż został przerwany czasowy związek z prowadzoną działalnością rolniczą.

Cytowane przez Sąd I instancji orzeczenia dotyczą stanu prawnego sprzed dnia 02 maja 2004 r.. Przed tą datą związek wykonywanych czynności z prowadzoną działalnością rolniczą wymagany był w sytuacjach opisanych w art.11 ust.1 pkt.3 i 4 ustawy gdy wypadek nastąpił podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego, zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo w związku z wykonywaniem tych czynności, lub w drodze do miejsca wykonywania czynności, o których mowa w pkt 3, albo w drodze powrotnej. Natomiast gdy zdarzenie nastąpiło na terenie gospodarstwa rolnego, które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, albo na terenie gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z tym gospodarstwem rolnym lub w drodze ubezpieczonego z mieszkania do gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, albo w drodze powrotnej to wówczas nie wymagany był związek zdarzenia z prowadzoną działalnością rolniczą. W tym stanie prawnym wystarczającą przesłanką do uznania zdarzenia za wypadek przy pracy rolniczej było wykazanie, że zdarzenie to nastąpiło na terenie gospodarstwa domowego związanego z gospodarstwem rolnym, które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, przy czynnościach wykonywanych zwykle w tym gospodarstwie, w tym także służących do zaspokojenia potrzeb życiowych (por. cytowany wyrok SA w Łodzi z 28 grudnia 1995 r., III Aur 752/95, LEX 23774). Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji, iż wypadek jakiemu uległ wnioskodawca miał miejsce na terenie gospodarstwa domowego

bezpośrednio związanego z gospodarstwem rolnym, które ubezpieczony prowadził i stale pracował i nastąpił przy wykonywaniu przez niego czynności służących do zaspokojenia potrzeb bytowych (ogrzanie mieszkania). Czynności te nie były jednak związane z prowadzeniem działalności rolniczej albo pozostających w związku z wykonywaniem tych czynności. Powyższe powoduje, iż zdarzenie do którego doszło 16 stycznia 2013 r. nie może zostać uznane za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu art.11 ust.1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i tym samym C. J. nie przysługuje prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu doznanego na skutek tego zdarzenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd II instancji na podstawie art. 386 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego zmienił wyrok Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy z dnia 12 listopada 2013r., sygn. akt IV U 162/13 w ten sposób, że oddalił odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. Oddziału Regionalnego we W. Placówce Terenowej w L. z dnia 26 marca 2013r., znak: (...).